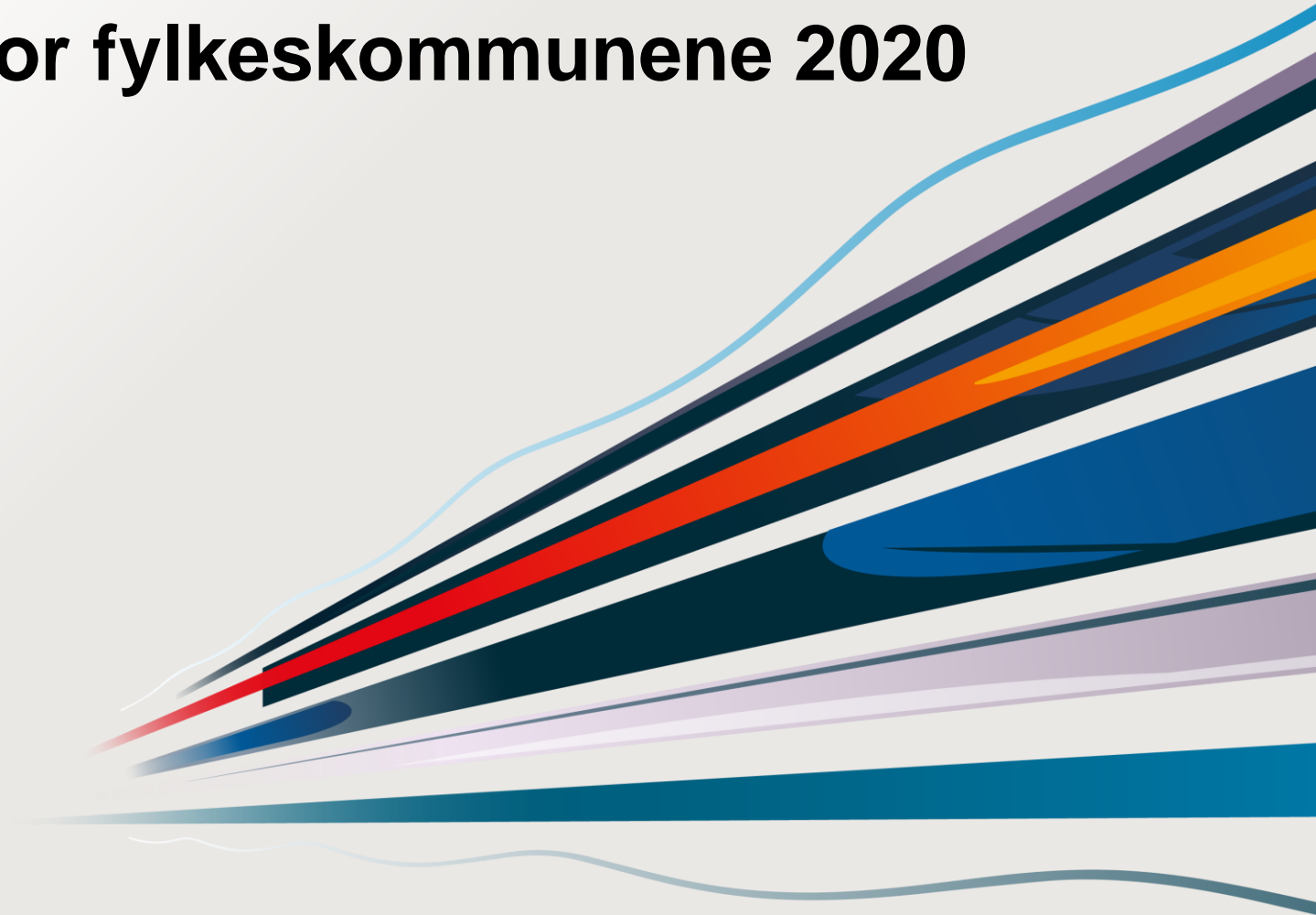

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Nytt inntektssystem for fylkeskommunene 2020

Fagdag KS, 10. januar 2019

Tema for presentasjonen

1. Generelt om inntektssystemet
2. Forslag til ny kostnadsnøkkel
3. Øvrige forslag i høringsnotatet
4. Prosessen videre

Dagens oppgaver er lagt til grunn, finansiering av nye oppgaver omtales ikke i høringsnotatet

Bakgrunn for revisjonen

- Mål om jevnlig oppdatering av inntektssystemet
- Inntektssystemet må tilpasses ny fylkesinndeling fra 2020
 - Dagens inntektssystem ikke sammenslåingsnøytralt
- Behov for forutsigbarhet og stabilitet i inntektene:
 - Overgangsordning
 - Omfordeling av dagens "tapskompensasjon"

Virksomheter med omfordeling av kompensasjon

Anslag på fordelingsvirkninger i kroner per innbygger

Fylke	Før omfordeling tapskomp.	Avvikling tapskomp.	Omfordeling av dagens tapskomp.	
		Modell 3	Modell 1	Modell 2
Viken	-48	6	-32	-44
Oslo	108	171	133	108
Innlandet	-153	-185	-97	-44
Vestfold og Telemark	-229	-188	-98	-44
Agder	-441	-377	-99	-44
Rogaland	147	211	173	147
Vestland	123	17	-21	-44
Møre og Romsdal	-47	17	-21	-44
Trøndelag	12	-14	-52	-44
Nordland	329	-43	-72	-44
Troms og Finnmark	223	185	147	121
Sum	0	0	0	0

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Generelt om inntektssystemet

Inntektssystemet: Fordeling av frie inntekter

- Fordeling av rammetilskudd og skatt
- Over 68 mrd. kroner for fylkeskommunene i 2019
- Elementer i inntektssystemet:
 - Utgiftsutjevning gjennom kostnadsnøkkelen
 - Delvis skatteutjevning
 - Regionalpolitiske elementer (skjønns- og Nord-Norgetilskudd)
 - Saker med særskilt fordeling (tabell C)
 - Overgangsordning

Utgiftsutjevningen

- Mål: Legge til rette for et likeverdig tjenestetilbud
- Forskjeller i bl.a. geografi og demografi gir forskjeller i utgiftsbehov
- Full kompensasjon for ufrivillige variasjoner i utgiftsbehov
- Null-sum-spill: Handler om fordeling av en gitt ramme

Beregnet utgiftsbehov

- Landsnivå:
 - Netto driftsutgifter til sektorer i utgiftsutjevningen (2017)
 - Framskrevet med veksten i frie inntekter (2017-2019)
- Fylkesnivå:
 - Beregnes ved hjelp av **kostnadsnøkkelen**
 - Indeks for hvor dyr en fylkeskommune er å drive i forhold til landsgjennomsnittet
 - Fem delkostnadsnøkler med kriterier og vekter

Krav til kriterier i kostnadsnøkkelen

- Objektive kriterier: Uavhengig av hvordan fylkeskommunene innretter seg
 - Ikke refusjonsordning
 - Ikke insentivsystem
- Mulig å oppdatere jevnlig
- Basert på offentlig statistikk

Utgiftsbehov og faktiske utgifter

- Beregnet utgiftsbehov vil avvike fra faktiske kostnader, særlig for enkeltkriterier eller delkostnadsnøkler
- Avvik kan skyldes:
 - Ulike prioriteringer
 - Variasjoner i effektivitet
 - Variasjoner i inntektsnivå
 - Forhold som ikke fanges opp av kostnadsnøkler

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

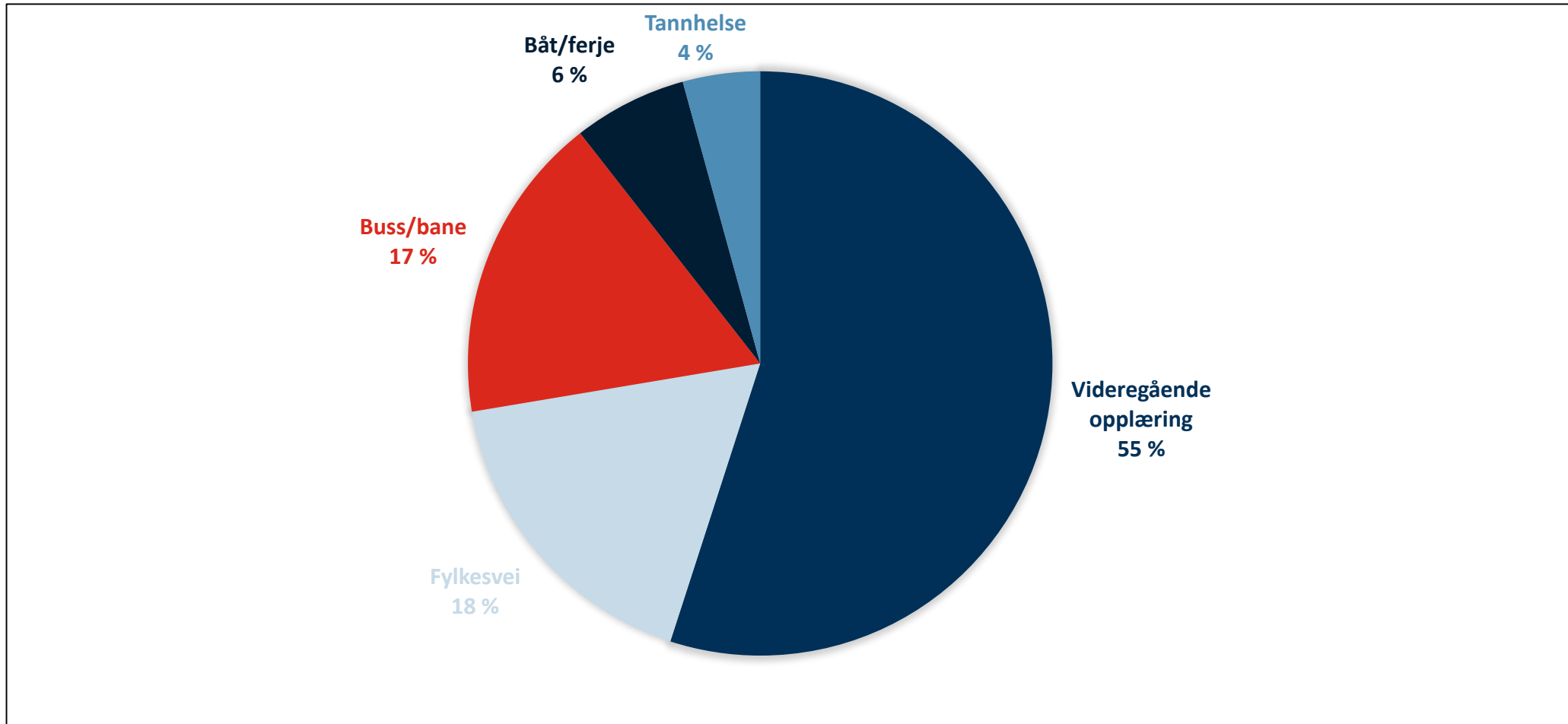
Forslag til ny kostnadsnøkkel

Metode og analyseopplegg

- Samme analyseopplegg som ved forrige revisjon i 2015
- Kombinasjon av metoder:
 - Statistisk analyse av variasjon i faktiske utgifter (regresjon)
 - Normative modeller: Kostnader ved å oppfylle en gitt standard
 - Kostnadsanalyser og ressurskartlegging for ulike grupper
- Analyser på data fra perioden 2014-2016
- Utfordring med få analyseenheter (19 fylker)

Sektorer i utgiftsutjevningen

Videregående opplæring

Dagens nøkkel

<u>Kriterium</u>	<u>Vekt</u>
Innbyggere 16-18 år	0,7959
Søkere i høykostnads utd.prog.	0,1817
Gjennomsnittlig reiseavstand	0,0224

Vekting basert på kostnadsanalyse og statistiske analyser

Analyser og vurderinger

- Merkostnader knyttet til høy andel lærlinger
- Sammenslåingsnøytralt kriterium for reiseavstand
- Mer findelt kriterium for søkere til høykostnadsprogrammer
- Generell vurdering og oppdatering av vekter

Forslag til ny nøkkel for videregående opplæring

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslag til ny nøkkel
Innbyggere 16–18 år	0,7959	0,7611
Søkere til høykostnads utdanningsprogrammer	0,1817	0,1769
Reiseavstand innen sone	0,0224	
Reiseavstand for å nå 11 000 innbyggere		0,0328
Søkere til læreplass		0,0292
Sum	1,0000	1,0000

- Nytt kriterium for lærlinger (vekt ut fra kostnadsanalyse)
- Nytt kriterium for reiseavstand: Sammenslåingsnøytralt og oppdatert vekting (regresjonsanalyse)
- Fortsatt todeling av søkerkriteriet, men oppdatert vekting

Tannhelse

Dagens nøkkel

<u>Kriterium</u>	<u>Vekt</u>
Innbyggere 1-18 år	0,7812
Innbyggere 19-20 år	0,0735
Psyk. utv. hemmede over 18 år	0,0277
Innbyggere 67 år og over	0,1176

Vekter basert på ressursbruk på prioriterte brukergrupper

Analyser og vurderinger

- Ny vurdering av strukturelle forhold (reiseavstand, spredt bosetting)
- Oppdaterte tall for ressursbruk

Forslag til ny tannhelsenøkkel

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslag til ny nøkkel
Innbyggere 1–18 år	0,7812	0,7672
Innbyggere 19–20 år	0,0735	0,0861
Innbyggere 67 år og over	0,1176	0,1202
Psykisk utviklingshemmede over 18 år	0,0277	0,0265
Sum	1,0000	1,0000

- Videreføring av dagens nøkkel, men oppdaterte vektor basert på ny ressurskartlegging

Fylkesvei

Dagens nøkkel

<u>Kriterium</u>	<u>Vekt</u>
Fylkesveifaktor (Motiv)	0,7746
Innbyggertall	0,1127
Fylkesveilengde i km	0,1127
Sum	1,0000

- Utgiftsbehov knyttet til drift og vedlikehold fordeles etter Motiv
- Investeringsmidler fra forvaltningsreformen i 2010 fordeles etter innbyggertall og veilengde (50/50)

Analyser og vurderinger

- Prinsipper for håndtering av investeringer i nøkkelen
- Kriterier for investeringene
- Anslått fylkesveinett for Oslo

Forslag til ny fylkesveinøkkel

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslag til ny nøkkel	Alternativt forslag
Fylkesveifaktor / Motiv	0,7746	0,8035	0,8821
Veilengde	0,1127		
Innbyggertall	0,1127	0,1965	0,1179
Sum	1,0000	1,0000	1,0000

- Drift/vedlikehold: Videreføring av Motiv
- Nivå på investeringer i nøkkelen: Basert på faktiske investeringsutgifter (fratrasket inntekter brukt til investeringer)
- Kriterier for investeringer: innbyggertall og Motiv (50/50)
- Alternativt forslag med annen vekting av investeringskriteriene

Buss og bane

Dagens nøkkel

Kriterium	Vekt
Innbyggere per km offentlig vei (ut over 17)	0,2936
Innbyggere bosatt spredt (ut over 0,002)	0,3245
Innbyggere 6–34 år (ut over 32 pst.)	0,3819
Sum vekt buss og bane	1,0000

- Nøkkel baser på statistiske analyser
- Mål om å fange opp kostnader ved:
 - Storbyforhold
 - Spredt bosetting (skoleskyss)
 - Variasjon i etterspørsel
- Ikke sammenslåingsnøytral

Analyser og vurderinger

- Nye statistiske analyser av kriterier som kan forklare variasjon i faktiske utgifter
- Mål om å finne kriterier som kan fungere på ny fylkesinndeling

Forslag til ny buss- og banenøkkel

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslag til ny nøkkel	Alternativ modell
Innbyggere per km offentlig vei, per innbygger (ut over 17)	0,2936		
Innbyggere 6–34 år (ut over 32 pst.)	0,3819		
Innbyggere bosatt spredt (ut over 0,002)	0,3245		
Innbyggere bosatt spredt		0,1256	0,2222
Sysselsatte etter arbeidssted, 15–74 år (ut over 29 pst.)		0,8744	
Innbygger per km offentlig vei, alternativ spesifikasjon			0,1846
Innbyggere 20–34 år (ut over 10,5 pst.)			0,5932
Sum	1,0000	1,0000	1,0000

- Nøkkel basert på vurdering av ulike statistiske analyser
 - Statistisk forklaringskraft, signifikans og enkelhet
 - Vurdert opp mot samsvar med faktiske utgifter
- Viser også alternativ modell: Mer nøytral versjon av dagens nøkkel

Båt og ferje

Dagens nøkkel

Kriterium	Vekt
Kystlinje i alt	0,3306
Skolereiser med ferje	0,0178
Skolereiser med båt	0,0188
Båtreiser i alt	0,0188
Normerte ferjekostnader	0,6140
Sum	1,0000

- Ferje: Normert kostnadsmodell
- Båt: Regresjonsanalyse (kystlinje) og kostnadsanslag (reisekriteriene)

Analyser og vurderinger

- Justeringer i ferjekriteriet på høring våren 2018:
 - Ny ferjestandard
 - Prinsipper for beregning av sambandslengde
 - Bruk av "normerte" billettinntekter i modellen
- Oppdaterte vekter for båtkriteriene, men planlegger eget prosjekt for båtsektoren

Forslag til ny båt- og ferjenøkkel

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslag ny nøkkel
Kystlinje i alt	0,3306	0,3419
Skolereiser med ferje	0,0178	0,0105
Skolereiser med båt	0,0188	0,0131
Båtreiser i alt	0,0188	0,0131
Normerte ferjekostnader	0,6140	0,6214
Sum	1,0000	1,0000

- Videreføring av dagens nøkkel med oppdaterte vektorer
- Justeringer i beregningen av ferjekriteriet
- Nytt prosjekt for vurdering av båtkriteriene settes ut

Forslag til samlet nøkkel

Delnøkklene vektes sammen til samlet kostnadsnøkkel

Anslag på fordelingsvirkninger i høringsnotat

NB: Endelige fordelingsvirkninger vil avvike fra anslag

Sektor	Kriterium	Dagens nøkkel (2018)	Forslag til ny nøkkel	Alternativ nøkkel
Tannhelse	Innbyggere 1–18 år	0,0334	0,0329	0,0329
	Innbyggere 19–20 år	0,0031	0,0037	0,0037
	Psykisk utviklingshemmede over 18 år	0,0012	0,0011	0,0011
	Innbyggere 67 år og over	0,0050	0,0052	0,0052
Videregående opplæring	Innbyggere 16–18 år	0,4376	0,4202	0,4202
	Søkere til høykostnads utdanningsprogrammer	0,0999	0,0976	0,0976
	Reiseavstand innen soner av 11 000 innb.	0,0123		
	Reiseavstand for å nå 11 000 innb.		0,0181	0,0181
	Søkere til læreplass		0,0161	0,0161
Buss og bane	Innbyggere per km offentlig vei (ut over 17)	0,0501		
	Innbyggere 6–34 år (ut over 32 pst.)	0,0652		
	Innbyggere bosatt spredt (ut over 0,002)	0,0554		
	Innbyggere bosatt spredt		0,0215	0,0381
	Sysselsatte etter arbeidssted (ut over 29 pst.)		0,1500	
	Innbyggere per km offentlig vei			0,0317
	Innbyggere 20–34 år (ut over 10,5 pst.)			0,1017
Båt og ferje	Normerte kostnader for ferje	0,0386	0,0393	0,0393
	Antall skolereiser med ferje	0,0011	0,0007	0,0007
	Antall skolereiser med båt	0,0012	0,0008	0,0008
	Antall reiser (passasjerer) med båt i alt	0,0012	0,0008	0,0008
	Kystlinje i alt	0,0208	0,0216	0,0216
Fylkesvei	Fylkesfaktor veier (MOTIV)	0,1347	0,1369	0,1503
	Innbyggertall	0,0196	0,0335	0,0201
	Veilengde	0,0196		
Sum		1,000	1,000	1,000

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Forslag knyttet til øvrige elementer

Øvrige forslag

- Behov for forutsigbarhet og stabilitet i inntektene når regionreformen gjennomføres
- Ulike modeller for omfordeling av dagens "tapskompensasjon" – bidrar til å dempe fordelingsvirkningene
- Fordelingsvirkningene fases gradvis inn gjennom overgangsordning
- Nord-Norgetilskudd videreføres uforandret

Virksomheter med omfordeling av kompensasjon

Anslag på fordelingsvirkninger i kroner per innbygger

Fylke	Før omfordeling tapskomp.	Avvikling tapskomp.	Omfordeling av dagens tapskomp.	
		Modell 3	Modell 1	Modell 2
Viken	-48	6	-32	-44
Oslo	108	171	133	108
Innlandet	-153	-185	-97	-44
Vestfold og Telemark	-229	-188	-98	-44
Agder	-441	-377	-99	-44
Rogaland	147	211	173	147
Vestland	123	17	-21	-44
Møre og Romsdal	-47	17	-21	-44
Trøndelag	12	-14	-52	-44
Nordland	329	-43	-72	-44
Troms og Finnmark	223	185	147	121
Sum	0	0	0	0

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Videre prosess

Prosess

- 8. mars: Høringsfrist
- 14. mai: Endelig forslag presenteres i kommuneproposisjonen
- 1. januar 2020: Nytt inntektssystem trer i kraft

